

Potem pa so sadonosniki zapuščeni in sadjarji so zaposleni skozi tedne v skladiščih svojih zadrug, katere so jim izplačale nekaj na račun oddanega sadja. Tam delajo od ranega jutra do poznega večera po strogo zarisanim načrtu: po skrajno točnih in strogih predpisih se sadje še enkrat presortira, zapaka in odpremi. Vsako jabolko, ki ni v vsakem oziru popolnoma brezhibno, mora brezpogojno v sadni mlin za sadjevec ali marmelado.

Vsaka krajevna organizacija je včlanjena v zvezi, ki ima diktatorično oblast. Slednja, ki je stalno v najtesnejših odnosih s poljedelskim ministrstvom, ima dvoje nalog: da plasira žetev na ameriškanskih in evropskih sadnih borzih po najboljših cenah in da ugotovi in določi najzlahnejše in najprikladnejše vrste jabolk, upoštevajoč pri tem zemljo in lego posameznih sadonosnikov.

In pri nas?

Predaleč bi šlo, če bi hoteli navesti in raztolmačiti vse posameznosti tega ameriškanskega načina gojitve in prodaje sadja. Zato sta poklicani pri nas v prvi vrsti sadjarsko in vrtnarsko društvo s svojimi podružnicami ter naša Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, ki je s svojimi propagandnimi in poučnimi tečaji ravno letos znatno prispevala k povečanju zanimanja naših sadjarjev za negovanje sadonosnikov in resnično se je letos škropilo v naših sadonosnikih veliko več kot prejšnja leta in blagoslov tega dela ne bo izostal. Zanimanje za naše sadje je letos veliko, vprašanje je le, če nam bo denarna kriza in devizne odredbe omogočile izkoristiti letošnjo dobro konjunkturo doma in na inozemskih tržiščih. Kadar se bodo naši sadjarji vsi kot en mož oklenili svoje edine pravilne organizacije za prodajo svojega sadja ter ji s tem tudi omogočili, da bo vršila svoje delo v korist in procvit našega kmeta, takrat nastopijo tudi za naše sadje časi, da bomo tudi pri največji konkurenci naše sadje prodali z lahkoto in po veliko boljših cenah kot sedaj.

*

Kako peremo?

Umazano perilo najpreje namakamo. Namakanje ima ta namen, da olajša in pospeši čiščenje. V mlačni vodi namoči perilo. V to vodo je dobro vlit malo, eno žlico terpentina. Vroče vode nikdar ne vlivaj na perilo, dokler je umazano. Pisano perilo ne namakaj preje, kakor nekaj ur pred pranjem, v mrzlem, ne premočnem lugu. Perilo, ki ima slabe, nepristne barve, namoči le v mlačni vodi in ji prilij nekaj jesiha.

Po namakanju perilo operemo v vročem lugu, ko smo ga primerno z milom na straneh namazali. V posebnem kotlu nato perilo kuhamo. Predolgo perila ne smeš kuhati, da se ti ne zažge, zadostuje četrt ure. Pusti nato kotel, da se perilo v njem shladi. S čisto vodo nato perilo izplakni in ga ovijaj, da gre vse mlo iz njega. Ako je perilo porumenilo, ga beli, in sicer tako, da ga položiš na sonce, ga sušiš, zmočiš in obrneš in zopet sušiš. Ako hočeš, da se perilo bolj blešči, napraviš to z modrilom, ki ga kupiš v prodajalni in raztopiš v vodi. V tej vodi perila ne namakaj, ampak kos za kosom izplakni.

Perilo daj sušiti po možnosti na soncu. Imej za to snažne vrvi, ne obečaj perila na droge in hlode in ne vem, kam še, kjer se ti umaže, predno je sploh suho. Perilo pritrdi v lesenimi preklanimi klinčki. Pisano perilo pa ne suši na soncu, da ne obledi, pač pa na podstrešju ali sicer pod streho, pa kjer ni prepib.

*

Kako uničim črešnjeve črve? Črešnje napade poseben črv črešnjeve muhe. Sedaj, ko bodo črešnje, posebno črvice odpadale, jih uniči in ne pusti, da tam ležijo. Črvički zlezajo v zemljo in spomladi se kot metuljčki zopet zaplodijo. Drugo leto prekoplji zemljo pod črešnjo, da pridejo črvički bolj globoko in se zadušijo.

Ali piti v vročini škoduje? Škoduje samo tedaj, ako potem razgreta počivaš, ako pa naprej delaš, ne škodi. Seveda ne smeš piti premrzle pijače. Kdor je veliko na vročini in se veliko poti, mora celo piti, seveda zadostuje tudi voda, ker sicer se mu vsled vročine začne kri strjevati in se nazadnje vnamejo možgani od vročine.

*

Remšnik. Drugi gospodinjiski tečaj se je otvoril na Remšniku; obiskuje ga premalo deklet iz Remšnika. Lahko je vsaki žal, ki je zamudila lepo priliko najcenejše izobrazbe v teh hudih časih. Ne samo staro je kaj vredno, ampak kar čas zahteva od nas in to je danes vsestranska izobrazba posebno v gospodinjstvu in izoblikovanje srca. Gotovo bo tečaj imel uspehe posebno pri onih dekletih, ki se zavedajo načela: po trdem delu gremo in prišle smo navzgor!

*

Cene in sejmiska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 11. junija so pripeljali špeharji 16 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 14 Din, slanina pa po 12 do 13 Din. Kmetje so pripeljali 32 voz sena po 60 do 90 Din, šest voz slame (škopa 1.50 do 1.75 komad), štiri voze krompirja po 1.50 do 2 Din (novi italijanski 5 do 5.50 Din). Čebula 5 do 5.50 Din, česen 10 do 12 Din, kumarce 2 do 3 Din. Pšenica 1.75 Din, rž 1.50 Din, ječmen 1.50 Din, oves 1.25 Din, koruza 1.25 do 1.50 Din, proso 1.75 Din, ajda 1.25 do 1.50 Din, fižol 2.50 do 3 Din, v stročju 6 do 7 Din. Kokos 20 do 30 Din, piščanci 22 do 25 Din, gos 50 do 60 Din, kozliček 60 do 80 Din, jagnje 80 Din. Čeli orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Hren 8 do 10 Din, karfiola 1 do 4 Din. Kislo zelje 3 do 4 Din, repa 2 Din. Glavnata solata (komad) 0.25 do 1 Din, gobe 1 do 2 Din, jagode 8 do 12 Din, črešnje 6 do 12 Din, jabolka 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 30 Din, jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din, špargelj 3 do 5 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem, dne 10. junija tega leta je bilo pripeljanih 209 svinj in ena ovca; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60 do 90 Din;

Tekma med letalom in golobom.

V Nordwiche na Angleskem se je vršila zadnje dni zanimiva tekma. Šlo je za razvozljanje vprašanja: Ali je sigurnejši naravni nagon goloba ali človeška razsodnost glede krajevne presoje? Pilota Reo, starega ter preizkušnega letalca, so posadili v zaprti avtomobil z zavezanimi očmi in so ga prepeljali v kraj, ki je oddaljen od Nordwiche 150 km. V istem avtomobilu se je vozil tudi kmet s poštanim golobom. Ko je došel avto na cilj, so takoj izpustili goloba. Letalcu so dali po izstopu na razpolago aeroplan brez kompasa in drugih pripomočkov za določevanje smeri.

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

25

(Dalje.)

Sredi aprila je prišel Hasan paša z delom vojske v Petrinjo. Ukazal je ondi popraviti most čez Kolpo in če mogoče, narediti še enega preko Odre. Vse je kazalo, da se bliža napad na Sisak.

S strahom so hodili Siščani gledat graje nje mostu in turške ognje, ki so žareli vse noči od Vinodola do Krastovice. »Poskrbite za nas,« sta pisala upravitelja trdnjave zagrebškemu kapitulju, »da vsi skupaj ne poginemo.«

Vendar velika turška armada še ni bila zbrana. Zato je bila določena Kostajnica kot zbirališče, kjer so se tudi vršile vse priprave za obleganje Siska. Že 20. maja so znali v Zagrebu, da vozijo po Savi proti trdnjavi velike topove. Kmalu potem so dohajale vesti, da se zbirajo pri Kostajnici tudi drugi turški poveljniki s svojimi četami. Siški sandžag beg Ibrahim je stal z veliko

vojsko pri Zrinju ob Drinu; zborniški sandžak Memi beg se je utaboril pri Strigovlju, kliško-hrvatski sandžak Apardi beg pri Savi in na Bilajskem polju.

Pilštajnski orožarji so se lotili v ožigled silnemu turškemu navalu z vso vnemo pregleda orožja, streliva in topov. V trdnjavi je bilo 300 mož posadke, ki je bila po mnenju nemških strokovnjakov precej preskrbljena za krajšo obrambo. Treba je bilo še marsikaj popraviti. Predvsem so morali spraviti topove na prava mesta in jih osigurati po možnosti pred sovražnimi krogli.

Siščanom so se prikupili Nemci koj prve dni. Bili so mirnega obnašanja, trezni, marljivi ter vestni pri delu in vzgled celi posadki glede izpolnjevanja verskih dolžnosti. Udeleževali so se z vzgledno pobožnostjo vsake kanonikove svete daritve s poveljnikom viteзом Pavlom na čelu.

Za pregledom ter popravo orožja in topov so prišli na vrsto trije obrambni stolpi. Stolpe so po-

* Sandžak je bil upravitelj sandžaka. Berglerbegluki so bili v Turčiji razdeljeni na sandžake.

7 do 9 tednov stari 150 do 180 Din; 3 do 4 mesece stari 200 do 250 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 380 Din; 8 do 10 mesecev stari 450 do 480 Din; eno leto stari 560 do 650 Din; kilogram žive teže so prodajali 6 do 7 Din; kilogram mrtve teže pa po 10 do 11.50 Din. Ovce komad 90 Din. Prodanih je bilo 143 svinj in ena ovca.

Padanje vrednosti zemeljskim zakladom.

Zadnje čase se vedno bolj množe poročila o novih najdiščih diamantov v Afriki. Pa ne le diamantov, ampak tudi srebra je čedalje več. Posledica tega je, da pada srebru cena. Tudi zlata produkcija se vedno bolj veča in pri draguljarjih se stalno kopičijo skladi dragih kamnov, ki jih ne more nihče kupiti, ker so predragi. Taka je podoba, da na eni strani svet ne ve, kam bi s svojimi bogastvi; po drugi strani pa ljudje stradajo in umirajo od lakote.

Obubožanje sveta je res povzročilo nezasišano razvrednotenje vrednot. Zlato, ki so po njem nekoč hrepeneli in segali vsi ljudje, je izgubilo dobršen del svojega prednostnega položaja. Dokler tvori podlago denarja najmočnejših svetovnih držav, se bo še nekako držalo. V resnici pa je že izgubilo mnogo svoje privlačnosti. Ali ni že dovolj značilno dejstvo, da ga ne najdemo skoro nikjer v prometu? Kdor ga ima, ga skriva v najglobljih zakladnicah pod zemljo, svet ga pa ne bo kmalu niti več poznal.

Navzlic vsem pretresljajem, ki jih je doživelo zlato v zadnjem času, pa se njegovo pridobivanje veča. Vsako leto ga izkopljejo 455.000 kg, največ v južni Afriki (220.000 kg), potem v Ameriki (60.000 kg), v Aziji in na Uralu (50.000 kg), v Južni Ameriki (20.000 kg) in v Rodeziji (20.000 kg).

Še večje razvrednotenje kakor zlato pa doživljajo diamanti. Doslej so našli in spravili v promet 20.000 kg diamantov s 100 milijoni karatov. Ta množina bi vsekakor zadostovala za dolgo dobo povpraševanja. A ljudje so nenasitni. Vedno iznova odhajajo kopači pod zemljo, da izderejo geološkim plastem kristale in jih vržejo na trg, kjer se vrši kupčija.

Že leta 1926 je ponudba diamantov dosegla višek. Takrat smo tudi doživeli, da niso neki komisiji dovolili pregledati diamantnih ležišč ob reki Oranje. Diamantna polja so zaprli z bodečo žico in vlada Kapske kolonije je dala ukaz, da se morajo diamanti zbirati in izročati samo po njej. Ta ukrep je izšel zategadelj, da bi se preprečil padec cen, ki je grozil diamantski industriji. Danes pobašejo 35% letne produkcije diamantov trezori južnoameriškega sindikata za diamante, Beers Corporation in druge tvrdke, ki trgujejo z diamanti. Na ta način se skuša cena diamantov obdržati vsaj na neki višini.

Manj od diamantov so izgubili na vrednosti rubini, ki jih pridobivajo v Burmi. Ta produkcija še danes ne presega produkcije pred 1000 leti in delj. Vse zemске zaklade je v ceni prekosil edino radij, ki se mu zaradi redkosti nikakor ne more zmanjšati vrednosti.

St. Peter pri Mariboru. Pretečeno nedeljo so imeli člani katoliškega prosvetnega društva v Studencih pri Mariboru izlet k St. Petru. V cerkvi Matere božje na Gorci so imeli sveto opravilo s pridigo, katero je opravil č. g. p. Marko. Isti dan popoldne pa so cerkveni pevci in prijatelji lepega petja napravili izlet v Metavo, kjer so imeli v Marijini kapeli na Metavskem hribu večernice.

Smarje pri Jelšah. Ker ni nihče poročal, smatram za dolžnost vam sporočiti o lepi prireditvi našega Katoliškega prosvetnega društva, ki je v nedeljo, dne 29. maja, uprizorilo dve krasni igri »Pri kapelici« in »Ne klči vraga«. Igrl sta krasno uspeli. Vsa čast našim vrlim igralcem, da so se potrudili ter svoje vloge res prav dobro rešili. Škoda, da se je uprizorila igra samo enkrat. Ker sta igri tako šaljivi, obenem pa tudi polni resnosti, bi menda kazalo ob prvi priložnosti igri ponoviti. Omenim naj tudi neko novost. Pri tej prireditvi je namreč nastopil prvič naš mladi tam-

buraški zbor, ki ga vodi naš vrli organist g. I. Kidrič. Fantje, le tako naprejte! Sedaj, ko imamo po zaslugi č. g. kaplana Rančigaja tako lepo poslikano dvorano in pa nov oder, prireditve tem težje pričakujemo.

Pokrajina bodočnosti.

So še na svetu tla, ki čakajo na človeka, da jih odpre javnosti, preorje, obdela in uživa sad dela. K pokrajinam bodočnosti spada brezdvomno severnoameriška Kanada, ki šteje danes komaj 10 milijonov prebivalcev, a bi jih prav lahko sprejela in prehranila 100 milijonov. Treba bi bilo samo pozidati mesta in jih zvezati z železnico. V Kanadi je še dovolj dela za človeštvo.

Zemeljski zakladi Kanade so neprecenljivi. Tamkaj so na celem svetu največje zaloge premoga, katere bi bilo nemogoče izčrpati v tisočletjih. Zelo mnogo je železne rude. Poleg Afrike daje Kanada svetovnemu trgu največ zlata. Kanada posedata tudi svetovni monopol na pridelavo nikla.

Pretežni del kanadske posesti je državna last. Farmerjem daje država zemljo brez zakupnine; njej je predvsem ležeče na tem, da se spremeni doslej neobdelana zemlja v rodovitno. V Kanadi prospeva tobak in vinogradi rodijo plemenita vina. Kanadske jabolke se razpošiljajo po celem svetu. Znana je kanadska pšenica, s katero se preplavlja tudi Evropa.

Skraja so bili mnenja, da v Kanadi ne bo rodila pšenica, saj je vendar zemlja zamrznjena do marca. Uporabili so pri pridelavi pšenice najbolj moderne načine in so dosegli, da je tamkaj zrela pšenica v 90 dneh. Sedaj si prizadevajo, da bi dosegli še hitrejšo žetev in s tem omogočili pridelavo pšenice tudi po onih neizmernih kanadskih ozemljih, ki se razprostirajo proti severnemu tečaju. Treba pomisliti, da si je v poletnih časih v tečajnih krajih solnce noč in dan in da bi bila pšenica izpostavljena rasti celih 24 ur.

Kanada je dežela »neomejenih možnosti« in bo tekom 100 let podarila človeštvu še marsikateri uspeh in dovolj bogastva.

sebeno utrdili, da bi kljubovali najtežjim topovskim krogam. Kakor že omenjeno, je bila zgrajena sisačka trdnjava na polotoku podobnemu kolenu, katerega tvori Kolpa pred izlivom v Savo. Iz Kolpe sta bila izkopana v obrambo trdnjave dva jarka ali kanala. Spodnji je bil širok, zgornji ozek, a oba sta bila globoka. Med obema kanaloma je bil ozek prehod po suhem, ker jarka se nista zlivala eden v drugega. Tokrat so kanala poglobili, da bi bila dovoljna ovira. Jabelko nesporazuma med vrhovnim poveljstvom v Zagrebu in med branitelji je bil lesen most preko Kolpe, ki je tvoril zvezo trdnjave proti Zagrebu in Karlovcu. Sisačka kanonika-poveljnika sta predlagala, da se naj most razruši pred oblego, da ne bo kakor nalašč pripravljen za vsestransko kretanje turških čet. V Zagrebu pa so odločili, da mora most ostati, saj bo došla oblegancem pomoč, ni pa mogoče določiti v naprej iz katere strani.

Angel tolažbe, buditelj k hrabrosti in k zupanju v Boga je bil za posadko in civilno prebivalstvo vitez Pavel. Vojaki so ga čislali kot izredno močnega ter izkušenega bojevnika; ostalim

meščanom se je prikupil z ljudomilostjo napram starejšim in posebno še deci. Pogostoma je delil miloščino med revnejše in bil na glasu, da ni samo junak, tudi darežljiv bogatin, ki je pripravljen pomagati siromaku ob vsaki priliki.

Pravi praznik za Siščane so bile vojaške vežbe na ravni krog trdnjave, pri katerih je kazal Pavel svojo moč in sigurnost v loku. Ne smemo pozabiti, da se je bil proslavil med Hrvati tudi Topliškevi Miha. Kakor smo že beležili, je dal Hasan paša povelje, naj se popravi razdrti most čez Kolpo pri Petrinji in če mogoče, naj se zgradi še nov most preko Odre nad Siskom. Siščane je bilo resno strah pred novo zgradbo čez Odro, ki bi bila omogočala čisto prosto premikanje turških bojnih sil na vse strani. Tudi preko popravljenega petrinjskega mosta so udirale turške patrulje, neprestano ropale in si ogledovale z drugega brega Kolpe utrjevalna dela pri Sisku. Nemški orožarji so izdelali načrt za uničenje mosta pri Petrinji. Za izvršenje nadvse drzne nakane se je javil prostovoljno Pilštajncan Topliškevi.

Nekoliko nad turško trdnjavo Petrinja je zbi-

Golob je krožil nekaj časa po zraku, nato pa je zletel proti Nordwiche, odkoder je bil pripeljan. Pilot se je motal nekaj časa krog krmila, ne da bi se bil mogel odločiti za gotovo smer. Njegovo edino upanje je bilo dejstvo, da on lahko prevozi na uro 150 km, golob pa preleti 90 km. Pa je le premagal človek ptico. Pilot je pribrzel v Nordwich 15 minut pred golobom in je prejel od letalskega kluba lepo nagrado.

Priprave za uvoz vina v Zedinjene države.

Francija s paznim očesom zasleduje gibanje v Zedinjenih državah, zlasti gibanje »mokrih« pri volitvah. Tako se je izrazil B. W. Lawless, ki se je ne-

St. Peter pri Mariboru. Žalosten dogodek, ki se je zgodil v sosedni občini Grušova, je močno pretresel tudi naš Sempeterčane, saj je to že tretji žalostni pojav s smrtnim izidom v tekočem letu v Grušovi. — Učenci deške osnovne šole so priredili izlet na Boč, učenke dekliške šole pa gredo v Dolnjo Lendavo. Ne zdi se nam pa umestno, da se v današnjih časih, ko morajo starši gledati kako in za kaj porabijo sleherni dinar, prireajo tako daljni izleti in to tem bolj, ker je otrokom revnih staršev udeležba onemogočena. — Prihodnji četrtek se vrši pri nas kanonična vizitacija združena s skušnjo šolskih otrok iz verouka. Vdrugič pride med nas g. dekan msgr. Umek. — Število naročnikov Mohorjeve družbe je letos naraslo. Zelo lepo. Saj je dobra knjiga tudi najboljši prijatelj.

Sv. Urban nad Mariborom. Že pred 400 leti je bila tu gori postavljena cerkev v čast sv. Urbanu, varuhu naših vinskih gor. Pred 150 leti pa so jo vsled višjega ukaza tako popolnoma zanemarili, da je začela razpadati in so z njenim materialom pozidali novo župnišče pri Sv. Križu. Toda vrli sosedje niso mirovali, dokler niso sredi prejšnjega stoletja postavili nove lične cerkve na naši prekrasni višini. Nepozabni naš knežsko in služabnik božji A. M. Slomšek jo je šesto pobinkoštno nedeljo leta 1861 ob veliki udeležbi dolancev in hribocev slovesno posvetil in še sedaj se je med tukajšnjim prebivalstvom ohranila govorica, kako čudovito ljubeznivo in prijazno se je takrat s priprostim narodom razgovarjal. Vsako leto se sedaj obhajamo hvaležni spomin na to, in sicer šesto pobinkoštno nedeljo ter ga bomo obhajali tudi letos dne 26. junija s pričetkom ob pol desetih. Zadnjo nedeljo, dne 12. junija, pa se nam je zdelo, da se ponavlja velika slovesnost 1861. leta. Vsaj toliko ljudstva tu gori nismo gledali ne ob petdesetletnici naše cerkve in tudi ne, ko smo pred par leti dobili nove zvonove, čeprav smo oboje veličastno slavili. Mogočni kresovi v soboto zvečer in veselo grmenje topičev je naznanjalo daleč naokrog izredno slovesnost drugega dne ter pri-

vabilo k nam veliko množico domačih župljanov, sosednih Križančanov s svojim g. župnikom, Mariborčanov in vernikov od Sv. Jurija, obeh Sv. Kungot in iz Svečine. V krasnem in jednatem nagovoru nam je monsignor Vreže, profesor iz Maribora, po besedah napisal na slavlolu »Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše« razložil zgodovino okrasitve naše, ki se s svojimi novimi stenski in stropnimi slikami — izvršenimi po dobro znanem slikarskem mojstru Fr. Horvatu v Mariboru — izvrstno postavlja in bi delala čast marsikateri župniji; po končanem darovanju za cerkvene potrebe in po izvršeni slovesni blagoslovitvi zunanosti in notranosti pa je ganljivo opravil slovesno sveto mašo ob asistenci križanskega in domačega g. župnika ter navdušeni Te Deum za srečno končano delo. Tako je postala naša gora in cerkev še bolj privlačna sila za mnogoštevilne častilce sv. Urbana. Da bi se le tudi vsi hvaležno spominjali svojega Stvarnika, ki nam je dal in tako krasno uredil ta prelepi kos slovenske zemlje!

Remšnik. Zadnjo nedeljo majnika je šel Marijin vrtec iz Remšnika na Kaplo na izlet. Tam so otroci peli pri sveti maši in po svojih skromnih močeh igrali tri igrice in deklamirali ter govorili, da je bilo občinstvo zadovoljno. Gostoljubnost domačinov je bila na višku. Zato se najiskrenejše zahvaljujejo otroci in voditelj g. župniku na Kapli za vso pripravo in postrežbo kakor tudi gostilni Rihter ter sploh vsem, ki so stregli. Bog Vam povrni ter Vas krepčaj v teh hudih časih.

Remšnik. Na večer, 11. maja, je gorel na Remšniku pri kapelici sv. Boštjana mogočen kres. Zbralo se je okrog 20 oseb, ki so veselo kramljale ter popevale narodne pesmi. Poleg velikega kresa je bilo še 12 malih, katere je zažgal fant iz narodne hiše in dobre kmetijske družine. Naštelo se je v občini še pet drugih kresov, ki so se gotovo videli po celnem severnem Pohorju in Dravski dolini. Ohranimo naravno zavest!

Remšnik. Tudi tu se zajeda gospodarska kriza v delavske domove in v borne kočice malih posestnikov. Da bi bedo brezposelnim in ubožnim vsaj nekoliko blažili, je dobrodelni odbor povzel nabiralno akcijo. S polno roko so se od hiše do hiše trudili: gđc. Marica Grögl, g. Beloglavec Maks, šolski upravitelj g. Golob Simon,

g. Zupan Anton, g. Smole Maks in g. Rebernik Rudolf. Tudi šolska mladina je doprinesla k umiljenju krize z lepo šolsko igro »Pomladna bajka«. Fantje in dekleta so se pa postavili z igro »Skriven zaklad«, ki je pod vodstvom tukajšnje učiteljstva prav dobro uspela. Čisti dobiček igre je naklonil dobrodelni odbor brezposelnim in ubožnim na Remšniku, tako da jim je lahko razdelil 860 Din. Vsem, ki so se za svoje bedne žrtvovali, bodi plačilo zavest, da so slišali pesnikov glas: Odpri srce, odpri roke, otiraj bra-tovske solze!

Trbonje. V pondeljek, dne 6. junija, se je zgodila pri Sv. Danijelu velika nesreča, ki je skoro zahtevala človeško žrtev. Mežnarjev sin Miha je vozil les na žago v Trbonje. Pri Uršniku, kjer so ravno obhajali svatbo, je konj zavozil na stransko pot in zvrnil voz z dvema debelima hodom na mladega voznika. Nesrečo je zagledala Uršnikova dekla, ki je hitro poklicala domače, da so ponesrečenega, po obrazu čisto črnega in nezvestnega, rešili izpod težkega lesovja. Pozneje se je zopet zavedel. K sreči so ostali njegovi udje nepoškodovani. Vendar pa je zadobil notranje poškodbe na prsnem košu, na katerih silno trpi. Mladenč se nahaja v domači oskrbi. — Ker je Sv. Danijel zelo lepa izletna točka, nas je obiskal profesor Baš iz Maribora s III. letnikom ženskega učiteljskega. Ogledali so si v Trbonjah Čigulovo dimnico in moderno zgrajeno osnovno šolo. Pri Sv. Danijelu so bili pri posestniku Božiču dobro postreženi s črnim kruhom in hruševcem. Dobro razpoloženi so se podali od tam v grad »Buchenstein« pri Dravogradu, kjer so si ogledali in občudovali dragocenosti notranjčine gradu. G. profesor je svojim učenkam poljudno in znanstveno obrazložil pomen starinskih predmetov, ki se nahajajo v gradu »Buchenstein«. Med povratkom na kolodvor se je razlegalo veselo petje po solnčnem Dravogradu. Vrnili so se veseli v Maribor. — Očividec.

Sv. Kunigunda na Pohorju. Dne 5. junija smo tukaj pokopali pridno gospodinjico Katari- no Prelogar, 64 let staro. Bolehala je par mesecev na hudi želodčni bolezni, proti kateri ni bilo nobene pomoči več. Bila je skrbna in delavna gospodinja, ki je Bogu dajala, kar je božjega. Gospodinja je bila na eni najboljših kmetij, pa je tudi revežem rada dala kruha. Bog daj še več tako pridnih in dobrih gospo-

avno povrnil iz Francije, kamor je bil poslan od vinarkega trsta za uvoz vina. Dalje je izjavil, da so Francozi prepričani, da bodo Amerikanci v jeseni glasovali za povrnitev vina in piva, in da že sedaj delajo priprave, da bodo imeli v zalogi do 200 milijonov kvartov vina, da ga bodo lahko takoj pričeli izvažati v Ameriko, ko bo konec alkoholne prepovedi.

Zveza med letalom in podmornico.

Eden najnovejših napredkov na polju radio-raziskovanja je iznajdba francoskega inženjerja, ki obstoji v tem, da je mogoče prenesti radio-valove na globoko pod vodo vozeče podmornice in istotako iz

lo in zvezalo vojaštvo iz Siska ob levem Kolpinem bregu splav. Hlodovalje splava so polili na debelo s smolo. Na splavu sta bila dva soda: eden z železjem obbit ter zaprt, poln smodnika; drugi do vrha napolnjen s smolo. Splav je bilo treba spraviti neopaženo v noči po Kolpi navzdol proti petrinjskemu mostu in ga pritrditi k eni izmed mostnih soh ali koz. Ko bi obtičal splav ob koz, bi se morali zapaliti s smolo pomazani hlodi in sodček s smolo. Ogenj bi zanetil smodnik v močno zadelanem sodu, ki bi se razpočil in raztrgal most. Povrh bi še zgoreli leseni deli mosta.

Da zaigrajo Turkom eno neprijetno, so si izbrali kristjani deževno noč, ki je bila temna. Turčinu v Petrinji niti slutili niso kake nevarnosti ali drznosti. Splav je bil pripravljen, opremljen z vsem potrebnim in Miha je skočil nanj kot krmar. Vse je šlo po sreči, kakor je bilo zamišljeno. Junaški splavar je zadel ob koz, zanetil smolo, skočil v vodo in se rešil s plavanjem na krščanski breg Kolpe. Je že bil na suhem, ko je gorel splav s polnim plamenom, da je bila razsvetljena reka daleč na okoli, vendar zaželjene eksplozije

smodnika še ni bilo. Plamteče prasketanje smole, ki je užigala most od spodaj navzgor, je vzbudilo pozornost turške posadke v trdnjavi. Nočno tišino so prekinili klici, kletvice od leve in desne in že se je usula cela jata Turčinov preko mosta, da si ogleda, kaj da gori tako mogočno na sredini reke. Ko je bila polovica mosta natrpano polna radovednežev, je mogočno zablisnilo, puhnilo kvišku in med silnim pokom se je prelomil most in je frčalo po zraku tramovje z nekaj po deset Turki vred. Pok razstrelbe se je razblinil v noč, nadomestilo ga je dolgotrajno, obupno kričanje ranjencev in vseh, ki so se bili zbrali na mostu. Obča zmeda, katero je povzročila eksplozija, je preprečila pravočasno gašenje, vnelo se je od smole suho tramovje in most je zgorel v kratkem do nekaterih preostankov koz. Hasan paša razstreljenega in požganega mosta ni zgradil na novo, tudi onega preko Odre se ni lotil, pač pa je kaznoval s smrtjo stražo, ki je spregledala nočni napad na petrinjski most.

Topliškekov junaški čin je storil mnogo za povzdigo srčnosti med sisačko posadko in prebi-

din! Njen mož je že dalje časa naročen na »Slov. Gospodarja«. — Pri nas je tudi mnogo delavcev brez dela; v Vinjšegrecovih gozdovih je ustavljeno sekanje lesa.

Slov. Bistrica. Umrli je po dolgem bolehanju v 66. letu svoje starosti obče znana in priljubljena Alojzija Perše na Cigonci pri Slov. Bistrici, rojena Rožman v Pavlovi vasi, Pišce-Brežice. Pokojnica je bila daleč na okrog znana ter priljubljena med vsemi. Bila ji zemljica lahka! Preostali naša sožalje!

Čevlje za dame, gospode in otroke po znižanih cenah dobite pri trvdki Martin Sumer v Konjicah. 716

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 8. junija tega leta se je vršil občni zbor tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva, katerega sta se udeležila župni načelnik gosp. Pfeifer in načelnik iz Slov. Bistrice gosp. Podhrški. Izvoljen je bil sledeči odbor: Anton Podvršnik, šolski upravitelj, načelnik Rudolf Strnad, učitelj, podnačelnik, Leopold Vorša, trgovec, tajnik, Ivan Koren, gostilničar, blagajnik. Odborniki: Zigart Alojzij, Pliberšek Anton, Podvršnik Pavel, Plečko Josip in Podvršnik Jurij. V društvo se je sprejel tudi tukajšnji tamburaški zbor s kapelnikom Francem Brusel. Občinstvo je z navdušenjem sprejelo zopetno obnovitev društva ter mu želi obilo sreče in uspeha.

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 3. junija 1932 smo dobili č. g. provizorja Alojzija Zdojškega za nadomestitev odidelega g. župnika Franca Sinko k Sv. Lenartu v Slov. gorice. Z veseljem so farani sprejeli g. provizorja pred župniščem s tamburaškim zborom na čelu. Postavili so mu tudi slavolok. Prvi je pozdravil novodošlega gospoda dušnega pastirja g. šolski upravitelj Anton Podvršnik, nato Leopold Vorša, trgovec in vodja pomožne pošte. Martin Motaln, posestnik in načelnik posojilnice v Smartnem. Častiti gospod se je nato zahvalil za tako lep sprejem, posebno pa še šolski mladini.

Apče. Dne 5. junija se je poročil vrl mladenič Jožef Lander s pridno dolgoletno služkinjo upraviteljstva Freudeman Miciko Pock. Novoporočenca sta se preselila v sosednjo župnijo k Mariji Snežni, kjer je ženin podedoval

lepo kmetijo. Tam bosta gospodarila. Bog ju blagoslovi!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V torek, dne 31. maja popoldne nas je toča obiskala, in sicer je znatno poškodovala del benediške, trikraljvske in ihovske občine. Še drugi dan se je lahko videla na kupih po dvoriščih. Iskreno želimo, da nas letos več ne obišče. — V sredo, 1. junija, smo pokopali mater kmeta Miha Cafa, vdovo in prevžitkarico Terezijo Caf, staro 69 let. Iz župnikovih poslovnih besed povzamemo, da je bila rajnica vzorna mati, ki je lepo odgojila svoje otroke. Bila pa je tudi narodno zavedna žena. Kot gospodinja je nešteto krat ob nedeljah po obedu svoji družini prečitala »Slov. Gospodarja«, da so vsi vedeli kaj je novega po svetu in kako se bori slovenski narod za svoje verske in narodne svetlinje. Pred 26 leti bile volitve v lenaški okrajni zastop. Njen mož je bil volilec. Ko je naš agitator prišel k hiši, se je obrnil najprej na zavedno gospodinjico. Ona mu odvrne: Moj mož gotovo pride ob uri na volišče. To mi pač povejte, kaj bi bilo, če bi nemškutarji zmagali. Jaz bom že vse razložila svojem možu, da bo pomagal k slovenski zmagi. In res je mož točno prišel in pomagal k sijajni naši zmagi. Rajnica je bila tudi v resnici pobožna žena, zato je junaško prenašala hudo bolezen črevesnega raka, ki jo je položila v grob. Naj v miru počiva! — V soboto, dne 18. junija bomo zaključili trimesečni gospodinski tečaj, ki ga je vodila g. Terezija Knez s pomočnico gđc. Anico Turnšek. Z velikim veseljem ga je obiskovalo 14 deklet. Naj jim obili praktični nauki ostanejo v nepozabnem spominu, da bodo lahko enkrat vzgledne naslednice svojih mater!

Šmarje pri Jelšah. Tako lepo in resnično je »Slov. gospodar« v svoji zadnji številki pisal hvalo in pohvalo našega vrlega in velezaslužnega rojaka msgr. Vrežeta, prof. v Mariboru, ob priliki njegove sedemdesetletnice, kakor bi mu bil to kdorkoli izmed nas narekoval. Vsi smo z zanimanjem čitali in o tem govorili in smo zato tudi iskreno hvaležni. Škoda le, da nam na ta, za nas tako pomembni jubilej ni že v prejšnji številki opozoril. — Naš g. bogoslovec Štefan Čakš že od majnika naprej odslužuje svoj vojaški rok. Želimo, da se zdrav povrne ter naknadno obhaja med nami slovesnost, kakor je od »Sorševce« nove maše več

ni bilo. — Prihodnji teden obhajamo tukaj tridnevno češčenje presv. Rešnjega Telesa, ki naj postane posebno v nedeljo, 26. junija, tako velika cerkvena manifestacija, da pač nihče v celni obširni župniji ne bo drugega mislil in storil, kakor da zadostuje presv. Srcu za obilne žalitve in da ponižno prosi, naj zavlada Kristus Kralj v vseh naših srcih in družinah s svojo ljubeznijo in usmiljenjem. — Dolgoletna želja Štomaščanov se bo vendar spočila. Nabirajo se že mili darovi in kmalu se bodo lotili temeljite poprave in ozaljšanja kapele sv. Florjana. Privoščili bi jim tudi zvonček, ki bi naj prepeval Dolanom in Dragomilčanom, kamor se bolj slabo sliši drugo zvonjenje. — Važna kleparska popravila se vršijo te dni na naši romarski cerkvi sv. Roka, druga pa še sledijo. Saj je pač zmeraj toliko dela in skrbi, da bi očetovsko skrbnemu cerkvenemu ključarju Grobelšek skoraj želeli sto rok in deset glav, predvsem pa dve zdravi trdni nogi! — Teharčani so nas 5. junija počastili s svojim obiskom in razveselili s svojim izbornim izvežbanim tamburaškim zborom.

Sv. Jurij ob juž. žel. Smrtna nesreča s samokresom. Pred kratkim se je pripetila velika nesreča v Sv. Primožu pri Sv. Juriju ob juž. žel., katere žrtev je postal mlad in jako dober posestnik Ivan Laboter. Ponesrečenec je razkazoval na večer delavcem svoj samokres. Nesreča je hotela, da je rajni Laboter pozabil v samokresu še en naboj, misleč namreč, da je samokres že prazen. Čev samokresa je obrnil proti sebi in se je pri tem prav nerodno dotaknil petelinčka. Samokres se je sprožil in krogla je zadela Laboterja naravnost v srce. Med delavci, ki so bili navzoči, in v družini sami je nastala velika zmešnjava. Vsaka pomoč je bila zastonj. Smrt je nastopila po petih minutah. Laboter je bil po svojem značaju pri vseh ljudeh jako priljubljen, vsa okolica ga je visoko spoštovala. Bil je šele 40 let star ter zapuščal mlado ženo in otroka edince. Ljudje so pri pogrebu pokazali, kako so pokojnega ljubili. Nesreča nikdar in nikjer ne počiva! Z orožjem pač moramo biti zelo previdni!

Pilštajn. Zalostno in tužno so zapeli zvonovi dne 29. maja in naznanili, da je kruta smrt pretrgala nit življenja nadvse priljubljenemu posestniku Janezu Kovačič. Skoraj poldrugo leto ga je mučila neizprosna jetika in ga vzela

valci. Siščani so verjeli, da je poslala Majka božja viteza Pavla s spremstvom v rešitev mesta.

Oba kanonika-poveljnika trdnjave sta pridno obveščala Zagreb o vseh dogodkih v trdnjavi in iz njene okolice. Pošiljala sta kapitlju goreče prošnje, naj skrbi, da ne bo zabila krščanska vojska preveč časa z zbiranjem in dolgovoznimi vojnimi pohodi. Sisak bo lahko ključoval ogromni turški premoči le nekaj dni. Hasan je zbral strahovito moč. Z njim gre vse, kar zamore iz njegovega pašalika nositi orožje. Seboj pelje strahovalko trdnjav — Kacijanarico, dolg top iz Krupe in bogznanj koliko lažjih kanonov. Kanonika-branitelja sta prejemale sigurna zatrdila, da hite pod orožje: Hrvati, Slovenci in Nemci, da preženejo pravočasno Turka izpred Siska in mu iztrgajo ključ do Zagreba in Ljubljane.

Na dan sv. Vida, 15. junija 1593, se je pojavil šiba božja — Hasan od strani Petrinje pred Siskom. Že pohod k oblegi je bilo zmagoslavje v naprej. Paša si je bil tokrat svest zmage nad Siskom in je pustil, da je njegova vojska na konjih in peš vpila, ko je zagledala Sisak, streljala in se obna-

šala divje navdušeno, kakor bi že bila trdnjava padla. Hasan je jezdil, obdan od številnega spremstva najvišjih oficirjev, naprej in odrejal postavitev tabora na desnem bregu Kolpe, baš tam, kjer je iztek v Savo. Da bi nagnal branilcem trdnjave že pred oblego strah v srca, je zapovedal, da je korakala cela turška vojska tako, da so jo lahko šteli iz Siska.

Povsod zmagoviti paša je zbral tokrat 18.000 rednih vojakov in 20.000 nalašč za ta pohod vpo-klicanih spahijskih in Vlahov.*

Turški tabor je bil kmalu gotov, in sicer tako, da se je dotikal tudi že prej obstoječega mosta, ki je vodil na levi breg Kolpe in na takozvani »otok« ali prav za prav polotok, ki ga tvorijo: Sava, Kolpa in Odra. Most je bil za Turke velikega pomena, ker so spravili po njem čez topove.

(Dalje sledi.)

* Spahijske so se imenovale turški veleposestniki. Pravi lastnik turške zemlje je bil sultan, ki jo je podeljeval posebno hrabrim vojakom. — Vlahi so bili praslavljeni romanski prebivalci Balkana. Po prihodu Slovanov so zbežali v gore in so postali živinorejci in pastirji.

morskih globočin na ladjo. Zdaj bodo lahko sprejemale pod vodo brzeče in skrivajoče se podmornice radio obvestila iz zračnih višin, kar je gotovo zelo velikega pomena.

Korist risanja.

Angleški gospod je potoval po Španskem. V hotelu so mu postregli zjutraj s črno kavo in gobami. Zelel si je še eno porčijo gob in malo mleka h kavi. Ker ni znal španske govornice, je namignil natakarju ter narisal na list papirja dve gobi in kravo. Umetnik sicer ni bil, ali natakar je le kimal, kakor da bi ga bil razumel. Čez par minut se je natakar pojavil in je prinesel — dva solnčnika in vslopnico za htkoborbe.